

RDEČI PRAPOR

Glasiło jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10.40 K, za pol leta 5.20 K, za četrt leta 2.60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna petit-vrstica, (širina 72 mm) za izhaja vsako sredo in soboto. enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru. Posamezna številka 10 v.

Kam meri denunciantstvo?

Pokvarjenost našega javnega življenja dosega že strmogledne višave. V slovenskem časopisju se opažajo pojavi, ob katerih se mora človek, ki mu nazadnje vendarle ni vseeno, kaj bo z narodom, resnično ustrašiti. Proti tem pojavom je treba pravočasno nastopiti odločno, energično; zatreti se morajo v kali, kajti gorje slovenskemu narodu, ako se razširi kuga, ki jo zanašajo med narod podle duše, kakor so belokožci v Ameriki zanašali »ognjeno vodo« med Indijance, da jih uničijo!

Bricko se je nad slovenskim narodom maščevalo hlapčevstvo raznih njegovih voditeljev, ki so včasih mislili, da se bodo utr-dile narodne pozicije, ako se Slovenci prikupijo »zgoraj«, pa so klečeplazeči pred vsako vlado in pred vsakim sistemom opravljali najbolj odlozno policijske službe. Kdor ima odprte oči za zgodovino, ve, da se je v Trstu vsak modus vivendi z Italijani onemogočil ponajveč radi tega, ker so slovenski prvakarji pribavili slovenskemu narodu glas policistov in špiceljev. In nešteti Slovenci, katerih sodelovanje bi krvavo potrebovali, so obrnili rajši hrbet slovenstvu, kakor da bi ostali člani naroda, ki je po krivdi infamnih voditeljev zaslovel kot narod boričev in denunciantov. Težke rane je tista podla taktika prizadela slovenskemu narodu. Še se niso zacelile, vendar so se začele razmere vsaj polagoma izpreminjati, porodilo se je upanje, da bo vsaj v dogledni dobi bolje. Hipoma pa je zopet treščilo med nas, kakor da bi hotelo uničiti vse nade na okrevanje. V glavnem glasilu one stranke, ki govori v imenu slovenskega naroda, se je zopet zašopirila gnusoba vseh gnusob. »Slovenec« kliče denunciacijo iz groba, propagira vohunstvo in hoče vzgajati ljudstvo v policijskem špicel-

stvu. Ker so jo klerikalni prvaki s svojo brez vsake primere trapasto politiko tako temeljito zavozili, da zdaj ne vedo ne kod ne kam, bi se sedaj radi rešili na ta način, da se vdinjajo policiji in opravljajo zanj špicelsko službo. S plaščem »lojalnosti«, katerega se je posluževal še vsak ovađuh, pokrivajo to lopovsko opravilo, katerega infamni namen je pa tako očiten, da smrdi od Drave do Jadranskega morja.

Ko je »Slovenec« sprožil svoj prvi članek o »velikosrbski propagandi«, je še marsikdo mislil, da je pograbil to reč, ker je nastala doba kislih kumar in so v klerikalnem uredništvu v zadregi radi pomanjkanja senzacij snovi. Saj ne more niti afera kakšnega dr. Crippena ostati na večne čase zanimiva. Tej zadregi se je moglo še nekako pripisati razvlačevanje testa, ton prvega članka pa bi se bil dal še smatrati za nerodnost, ki je neizogibna, če hoče šmok veliko pisati o mali stvari.

Toda kdor je sodil tako, se je moral kmalu prepričati, da se je zmotil. Klerikalcem gre očitno za to, da bi provocirali afero, nekaj podobnega kakor »veleizdajniški« proces v Zagrebu in da bi se zgoraj prikupili kot »rešitelji države«. O tem se mora prepričati vsakdo, če bere »Slovenec« polemike o tem neokusnem predmetu. Klerikalno glasilu se ne zadovoljuje več s tem, da »konstatira« velesrbske simpatije in srbske dinarje; to je bil le začetek, kateremu že sledi veletok sumničenja, denunciacij, natolčevanja in policijskega. Med masami hoče organ katoliškega klerikalizma zbuditi duha vohunstva in špicelstva; glasilu obstrukcije hoče narod zapeljati v lakajstvo in ovađuško tolovajstvo.

Če se kdo na Slovenskem ogreva za princa Jurja ali za kakšne velesrbske ideje, gotovo ne bo našel simpatij pri socialni de-

mokraciji. Misel, da bi Srbija mogla biti kakšen Piemont med Jugoslovani, je skrajno neslana in dostikrat smo že povedali, da si zamišljamo rešitev jugoslovanskega vprašanja vse drugače. Toda za to zdaj sploh ne gre; če bi bilo »Slovenec« ležeče na tem, da zavrne napačne ideje o nalogah jugoslovanstva in njegovih delov, bi bil lahko stvarno pisal o problemu in razložil svoje mnenje, če ga sploh kaj ima. Do tega mu pa ni bilo. Morda bi kdo v klerikalnem taboru rad dobil Pfisterjevo medaljo ali kakšen orden. Če ima kdo tak apetit, mu bodi blagoslovljen, toda poišče naj druga pota do svojega cilja. Ne sme se pa trpeti, da bi radi takih boleznih ves narod zopet zaslovel kot banda denunciantov in zato se je treba vsem takim fatalskim poizkusom postaviti po robu, dokler je čas. Kdor denuncira, je lump; kdor hoče ljudstvo vzgajati za denuncianta, je tisočkratni lump. In proti takim lumpom je potreben boj do skrajnosti. Kajti noben gad, nobena hiena ni tako nevarna kakor taka denunciantovska drhal!

Politični odsevi.

Delegacije imajo biti sklicane dne 4. oktobra in sicer letos na Dunaj. Ker pa do tistega časa ne bo zasedal državni zbor, se tudi ne bodo mogli voliti novi člani v avstrijsko delegacijo. To je popolnoma nepravilno, kajti zakon določa, da se imajo delegacije vsako leto na novo voliti. Vladi vdani žurnalisti se zdaj trudijo z zofističnimi dokazi, da lahko tudi letos sklepa delegacija, ki je bila izvoljena lani. Vidi se torej zopet, da ima zakon le tedaj veljavo, če ga podpira moč, ki lahko prisili »merodajne faktorje«, da ga spoštujejo.

Deželni zbori se sklicujejo, kakor poroča »Hrvatska Korespondenca«, dne 20. septembra na 14 dni. Češki deželni zbor bo le te-

daj sklican, ako bo zagotovljena njegova sposobnost za delo. Akcijo za to vodijo veleposestniki. Istrski deželni zbor pa bo baje sklican tudi, če se ne doseže sporazum med Italijani in Slovani. Vnovič se imajo potem sklicati deželni zbori dne 3. novembra in zasedati do 20. novembra.

Državni zbor se namerava sklicati med 14. in 18. oktobrom na kratko zasedanje. Predloži se mu proračun za leto 1911. Proračunski odsek ima ostati v permanenci in razpravljati tudi čez praznike.

Absolutizem straši zopet po Avstriji, a menda le po glavah, ki ne prenašajo letne vročine. S Češkega namreč prihaja vest, da namerava vlada zaključiti državni zbor in vse deželne zборе, ako se v jeseni ne posreči redno delovanje. Razpušča se pač lahko vse, če se takoj razpišejo nove volitve, kakor določa zakon. Toliko korajže pa tudi Bienenrth ne bo imel, da bi se igral z absolutizmom kakor otrok z ognjem. Res je sicer, da se v gotovih krogih silno ščuva zoper parlament, in »Vaterland«, glasilu fevdalno-klerikalne, reakcije tolče kakor besen po državnem zboru. Po krščansko-socialnih shodih slikajo prenapeti norci hudiča na steno pa govore, da je boljši strašen konec kakor strah brez konca. Ampak komur se danes sanja o absolutizmu v Avstriji, naj ne pozabi, da ima o takih rečeh tudi ljudstvo besedo in da so delavci danes drugače organizirani kakor pred letom 1848.

Češki klerikaloi agitirajo, da naj se Čehi ne udeležijo letošnjega katoliškega shoda, ki bo v Inomostu. Klerikalci imajo pač malo razloga govoriti o neslogah v drugih strankah.

* Avstrijski proračun, ki se prodloži v jeseni parlamentu, ne bo izkazoval primanjkljaja. To pa le vsled tega, ker hoče finančni minister črtati tudi najmanjše izdatke, le da ne bo deficita. Če bi prišle v proračun vse potrebščine, ki jih izkazujejo posamezna ministrstva, bi iznašal deficit 100 milijonov.

* Hrvaški ban dr. Tomašić je že napravil križ čez koalicijo in jo obsodil na smrt. Polagoma spoznavajo tudi tisti, ki so dobili batine, da so tepeni. Uradne »Narodne Novine« objavljajo članek za člankom, da se

LISTEK.

Pod zemljo.

Spisal E. K.

Stari Pajkar je umrl pa so ga pokopali kakor je navada na kmetih. Solza se ni mnogo prelilo, ker je bilo drugih skrbi. Kmetija je bila majhna; reči je mogla komaj eno družino in še ta se je morala bojevati z zemljo kakor s sovražnikom, če je hotela dovolj pridelati za leto in zimo.

Drugo jutro po pogrebu je Peter zvezal culo. Ko je bil voz trden kakor je treba, je prišel Andrej z zavihanimi rokavi. Zagledal se je v culo, potem je pogledal Petra.

— Kje pa je Martin?

— Nič ne vem. Nemara je šel k fajmoštru.

— K fajmoštru?

— E, neroda je. Sam se ne upa ne v hrib ne v dolino. Fajmošter naj mu pove, kaj bi bilo pametno.

— Tako... Naj mu pa pove. Ampak jaz mislim: Svoja glava, svoj svet.

— Tudi jaz.

— No — kaj, pa? Kaj pa Ti?

— V rudnik grem. Vprašat, če je dela.

— V rudnik? No, kakor misliš. Tudi pri rudarjih se živi. Pa ne veš nič boljšega?

— Kaj pa? Za hlapca? To bi bilo zadnje. Hlapec pride za konjem, če imajo prešiče, pa še za prešiči. Rudar dela, dobi za delo denar in počne, kar hoče.

— Bo že tako. Morda se Ti bo bolje godilo kakor meni doma.

— Vsak ima svoje skrbi. Ti boš gledal, kako boš opravil, jaz pa tudi.

— Pametno misliš. Kdaj pa pojdeš?

— Zdajle. Tri ure imam hoda. Kaj bi mencial, ko lahko opraviš? Cula je že zezana.

— No, pa zbogom. Oglasi se kaj. Saj ni onkraj morja. Ali si že povedal Martinu?

— Če ga srečam, mu povem. Če ne, mu pa povej Ti. Še Barbi moram reči zbogom.

— Na dvorišču je. Pa srečno pot in zbogom!...

Brata sta si segla v roke, Peter je vzel culo, na dvorišču se je poslovil od Andrejeve žene. Pa je mirno odšel. Enakomerno, s trdimi kmečkimi koraki jo je mahal proti rudniku iskat srečo.

Bil je dober čas. V premogokopu so potrebovali ljudi, Peter je bil videti krepak in ker je prihajal s kmetov, je takoj dobil deia. Gospod, ki ga je sprejel, mu je povedal, kje se ima oglašiti in mu je dal polno vrečo svetov, katerih pa novi premogar ni razumel. Ko mu je pravil, da mora biti poslušen in zvest, si je mislil Peter: »Čemu ta pridiga? To vem sam. On plača, jaz delam. To je stara reč. Vsakemu svoje.« Ko pa mu je začel prigovarjati, da naj se varuje zape-ljivcev in hujskačev in za zabelo dodajal polne pesti neznanih besed, ga je Peter debelo pogledal. Sita mu je bilo, poslušati tuje litanije, pa je molčal in zijal. Odleglo mu je še le, ko je bil zunaj.

Polagoma so se mu začele gospodove uganke razvozlavati. Novi tovariši so ga začetkoma gledali tako, da se mu je zdelo čudno. Mnogo niso govorili, a tudi njihove besede so mu bile deloma nejasne. Dokler so ga izpraševali, odkod je in kako je doma, je bilo dobro. A že drugi dan ga je vprašal starejši delavec:

— Ali si pri organizaciji?

— Pri o—o—o—?

— No, pri organizaciji? Pri društvu?

Peter je zmajal z glavo.

— Kaj pa je to?

— A tako, tega ne veš. Seveda, saj prihajaš s kmetov.

— Kaj pa Ti? Kaj si nemara iz mesta?

— Kaj še! Pa ko sem bil še na kmetih, tudi nisem vedel, kaj je organizacija. Zato Ti ne zamerim.

Peter ni vedel, pri čem da je. Da mu ne zameri. Kaj pa mu ima kdo zameriti? Komaj tri ure od doma, pa tako čudni ljudje...

Po delu je prišel drug delavec pa mu razkladal, da mora biti pri društvu.

— Pri kakšnem društvu? Kaj pa je to? Pa zakaj?

— Ti si res hribovec, da ne razumeš tega! Če ne bi bilo organizacije, bi nas lahko drli ob živem telesu.

— Ta je bosa. Bogve kaj hočete s to svojo oro...

— Organiz cijo. Združiti se hočemo, da bomo kaj veljali.

— E, seveda! Vsak naj skrbi zase. Vsak ima svoj križ, pa naj gleda, kako ga bo nosil.

— Kje si se pa tako naučil? Ali so pri Vas sami taki tepci?

Peter ga je grdo pogledal in odšel. A takega prerekanja ni bilo kmalu konec. Sčasoma je jel umevati, da so to tisti hujskači, o katerih je bil govoril uradnik, ko ga je sprejel na delo. Spomnil se je vseh njegovih besed pa se je zmisli: »Čemu mi je to pripovedoval? Saj se nisem skregal s pametjo, da bi se zameril tistim, ki mi dajejo kruha in me lahko spode, kadar me hočejo!«

Enkrat, ko ga je starejši delavec zopet nadlegoval, čes da je grdo, puščati da se drugi bojujejo pa se ne brigati za skupnost, ga je Peter nagloma vprašal:

— A, nemara ste socialisti?

— Seveda smo, je odgovoril stari. Zakaj pa vprašuješ?

— No, tedaj Vas pa že poznam. Saj je pripovedoval fajmošter, kakšni da ste. Z Vami nimam opraviti. Vsak naj gleda na se...

Peter je ostal za se in nobeno dokazovanje ga ni premotilo. Minilo je nekoliko let, zaslužek se mu je nekoliko zboljšal, zapal pa ni skoraj nobenemu tovarišu.

»Kakor hudobci so« — si je mislil. — »Boljši delavec sem od drugih, pa jih mori zavist, da bi zaslužil kakšno desetico več. Zamerili so se gospodarjem, pa bi radi, da bi se zameril še jaz. Nevoščljivi so, grdobe. Jaz naj bi se ukvarjal, da bi bilo bolje zanje. Ne boš!«

s tako koalicijsko, kakršna je, ne more vladati. Ban že vabi posamezne »zmerne« člane koalicijske na dogovor. Nekateri listi koalicijske, n. pr. »Narodna Obrana« v Oseku že pišejo popolnoma v banovnem duhu. Tomašičev namen je, pometati srbske samostance in pokretaše iz koalicijske, iz konservativnih članov koalicijske in starih madžaronov sestaviti novo madžaronsko stranko, razpustiti sabor, razpisati nove volitve in jih voditi tako, da dobi v saboru povsem »zanesljivo«, to se pravi Khuenu in njemu pasje ponižno večino. Lepo so se dali speljati na led!

Voditelji hrvaško-srbske koalicijske silijo k Tomašiču kakor ščurki k sladkorju. V uradnem listu in povsod razglašajo Tomašič, da se ne more vladati s koalicijsko, ampak da se mora iz treznih elementov ustanoviti nova stranka. In zdaj silijo vsi v njegovo predsojbo, vsi hočejo biti »trezni elementi«. Še pred tednom je pisal »Pokret« in so govorili na svojih sestankih, da se ne sme koalicijska razbiti za nobeno ceno. Danes jo že razbijajo sami in beračijo, naj Tomašič le pove, kaj da ukazuje. Tomašič se jim pa roga in čaka, da se ponižajo še bolj. Kadar bodo tako ponižani, da jih bo res svet videl v prahu, tedaj bo z njimi lahko počel, kar bo hotel.

* **Bosenski sabor** se je v četrtek po sprejetju proračuna zaključil. Sabor je znižal izdatke, ki jih je bila predlagala vlada, za 45000 K., dohodke pa zvišal za 50000 K.

* **Svetovni mirovni kongres** se je vžril v Štokholmu. Razprave o svetovnem miru in o razoroževanju so prav zanimive, le da je to vse skupaj sama teorija, ker nima kongres nobene moči, da bi vplival na države v zmislu svojih nazorov. Mirovnih kongresov je vedno več, države pa vendar trošijo od leta do leta več za militarizem.

* **Španska vlada** je prepovedala za nedeljo nameravane klerikalne demonstracije.

V Rimu je bil dne 1. avgusta pri ožji volitvi izvoljen sodrug Campanozzi s 1475 glasovi proti 1250. Delavstvo je navdušeno sprejelo vest o zmagi.

Finski deželni zbor bo sklican na dan 14. septembra, da izvoli po novem zakonu zastopnike v rusko dumo. Seveda je malo verjetno, da jih izvoli. Najbrže bo takoj razpuščen.

* **Turška vlada** je kupila v Nemčiji dve gotovi bojni oklopnjači za milijon funtov (približno 220 milijonov kron).

* **Japonska vlada** je avstrijski odpovedala dosedanje trgovinsko pogodbo, a naznanila, da je pripravljena razpravljati o novi pogodbi.

* V Teheranu in v nekaterih drugih krajih v Perziji je razglašeno obsedno stanje.

* V republiki Honduras je zopet izbruhnila revolucija. Množica je naskočila italijanski konzulat in raztrgala zastavo. Italijanski poslanik se je moral umakniti na bojno ladjo.

Kako se godi pobožnim in neizobraženim dedičem.

(Resnična dogodka iz nedavno minule dobe).

Pred kakimi 50 leti je prišel v mesto na Slovenskem mož, ki ni imel belica v žepu. Stopil je v službo. Pozneje si je izvolil poklic, ki mu je dal priliko, da si je prištelil vse svoje življenje do pozne starosti okoli 30.000 kron. Tega bi seveda pri tej draginji, ki je sedaj, ne mogel. Oženil se je, imel celo

kopo otrok, ki so mu do dveh umrli vsi v prav nežni mladosti.

Oče in mati sta bila varčna; mati in oče, pa tudi otroci so pomrli večinoma za jetiko, zakaj iz same varčnosti je živela vsa rodovina tako slabo, da je pešala in pešala.

Ni še leto, ko je umrl oče. Smrtne slabosti so ga obšle nanaglo in zaradi tega ni napravil nobene oporoke, marveč je umrl brez nje. Denar, ki ga je zapustil, je bil naložen deloma na njegovo ime, deloma pa na tuja imena. Ni še bil pogreb, pa so že pričele prihajati tercijske v hlačah in krilih od vseh strani, ki so dajale dobrega sveta zapuščeni, sicer odraslim otrokom, da se je vse kadilo. Ena je rekla: Skrijta denar, dajta meni knjižice, da vaju ne bo sodnija ogoljufala zanje, pa k meni pridita v stanovanje; kadar bosta umrla, ga bom že jaz dala sodniji; druga: Vprašajta župnika, kako bi napravila, ali bi povedala sodniji po pravi ali pa ne; tretja: Ja, kako pa da greš vprašat tega župnika zaradi hranilnih knjig? Temu se vendar ne more verjeti; počakaj, povprašam jaz našega.

Zopet je prišla pobožna sestra, ki je prej ni bilo nikoli blizu, pa je zahtevala, da jej podarita več sto kron, češ, poglejta, kakšno zaslužnje bosta imela pred bogom, če ga mi dasta zdaj še pri življenju iz proste volje, ko ga lahko dasta.

Uboga dediča nista še odpravila teh nadležnih sorodnic in prijateljic, že pridejo zopet druge, češ, da nimajo doma krave, ona pa, da se jej podira streha nad glavo; tretja svetuje: Dajta, dajta no za štitane maše; kakšno dobro delo bosta napravila, če pomagata dušam očeta in matere iz vic; pozabiti seve ne smeta živih, ki so v potrebi in posebno se spomnita ubogih zamorčkov, ki jih misionarji odkupujejo, pa bi jih še več, če bi imeli dovolj denarja. Saj vem, da sta že kaj brala o tem.

Komaj so bili odpravljeni ti obiski in pa pogreb, že navale na uboga dediča nove izkušnje. Prijateljice in prijatelji so prihajali, ženini in neveste so se oglašali in svetov — seve samih dobrih — je bilo na koše in na cente. Nikar se ne dajta pregovarjati; denar, kar ga ni na očetovo ime, spravita, skrijta, zakaj sodnija bo denar razdelila med očetove in materine sorodnike. Nobenega dobrega dela ne bosta mogla storiti več, če ne bosta denarja skrila. Taka vojska je šla še par dni in prav nič se nisem čudil, da nevedča dediča nista vedela, kaj bi storila, da več dni niti spati nista mogla samih skrbi. Moj znanec se je bal, da se jima zbledi, ker sta postala oba res vsa prepadena in zmedena. Hotel je že preskrbeti za skrbstvo nad njima, zakaj razdajala sta denar v obilici v te »dobre namene«, dasi ga sama krvavo potrebuje. Iz strahu pred bogom in iz strahu, da ne bi po nemarnem opustila dobrih del, sta oddala nekaj hranilnih knjižic v varstvo tercijskam — med štirimi očmi, mnogo pa za »dobre namene«.

Tako se vali denar v klerikalne bisage, klerikalna malha deluje nepostavno, deluje zaradi neumnosti našega ljudstva. Tako se kopiči denar tam, kjer ga je najmanj treba.

Pomislimo le, kako bi vplivalo tako nadlegovanje na izobraženega človeka v takem primeru. Vse hujske dušne boje, naravnost obupne boje pa morajo prebiti siromašnejši ljudje, ki ne poznajo zakonov, ki ne morejo soditi položaja objektivno, marveč so zbegani do obupnosti, ker verjamejo vsakršnim farbarijam, ki jih kdo natveze pod

firno klerikalnih organizacij ali načel. Mnogo zločinov se izvrši ob takih primerih, ki pa ostanejo čisto tajni. Taki ljudje se mi smilijo, resnično smilijo, zakaj potem njihove nevednosti se kuje veriga klerikalne organizacije proti napredku, posebno pa proti delavstvu.

Zabeležiti sem hotel to v opomin, in da zbudim pozornost na to, kako se izkorišča nevednost in naivnost in zato, ker se je pri zapuščini po mojih starih godilo isto, namreč od vse zapuščine je podedovala tretjino klerikalna cerkvena organizacija, ker so starši mislili, da bo šestim otrokom to v blagoslov.

Tukaj je še precej dela. Tukaj je še treba pouka, če hočemo preprečiti grdo izkoriščanje nevednega ljudstva po klerikalnih v suknjah in krilih.

Domače vesti.

Ljubljana in Kranjsko.

— »Slovenčeve« denunciacije so zelo sumljive, če se vpoštevajo splošna reakcionarna agitacija po državi. Odkar je vpeljana splošna in enaka volilna pravica, je gotovim krogom parlament pravi trn v peti. Neprenehoma se sčuvva v fevdalnih časopisih zoper državni zbor, naglašajo se njegova nedelavnost in zahteva se »izprememba«. To se pravi, gospodje, ki nimajo več glavne besede v parlamentu, bi radi, da se razbije državni zbor in da se vlada brez njega. Tem hujskačem je bila obstrukcija voda na mlin. Sicer je novi parlament kljub žalostnim razmeram več storil kakor vsi avstrijski parlamenti od Taaffeove dobe; ampak o tem ne govorijo absolutisti. Le večno obstrukcijo imajo neprenehoma na jeziku in z njo hočejo dokazati, da je parlament splošne volilne pravice kratkomočno nesposoben. Ljubši bi jim bil absolutizem. Ampak nekoliko šmokovskih člankov je vendar premalo, da bi se opravičil tak atentat. Kaj če bi se moglo reči, da se pojavljajo državni nevarne močne struje? S takimi strahovi se je opravičilo še vsako izjemno stanje. Toda odkod vzeti take struje? Wolfenci so postali tako krotki, da papajo Bienenrthu iz roke. Vseruska propaganda se zdi že vsemu svetu smešna. »Veleizdajstvo« na Hrvaškem je popolnoma pogorelo ob Friedjungovem procesu. Le malo so da še paradiirati z italijansko iredento. Toda — heureka! Kaj če bi se Slovenci razglasili za velebrske veleizdajce? In če bi to obtožbo potrdili »lojalni« Slovenci? ... Položaj naše klerikalne stranke je itak sumljivo čuden. Na Dunaju glumijo neizprosno opozicijo, v Ljubljani so najintimnejši zavezniki bar. Schwarza. Na Dunaju sicer tudi ni njihova opozicija nič škodovala Bienenrthu; v Ljubljani se jim pa krinka še potrebna ne zdi. Če se vse to premisli, tedaj je zelo verjetno, da niso »Slovenčeve« denunciacije nič slučajnega, ampak da opravljajo klerikalci policijsko službo po nalogu in z gotovim namenom. In še bolj se tedaj utrjuje misel, da je bil edini smoter zadnje obstrukcije, diskreditirati parlament in gladiti absolutistični reakciji pot.

— **Smrt pod lokomotivo.** V sredo popoldne se je zgodila na ljubljanskem kolo-dvoru za ranžiranje velika nesreča. Blizu Martinove ceste je šel železniški delavec Michael Kolarič izpred lokomotive, prihajajoče od juga, čez tračnice. Ko je stopil na sosednji tir, je pa prišel vlak, ki vozi les v Zeleno Jamo. Kurjač, ki ga je opazil, je zakričal in strojevodja je takoj ustavil lokomotivo. Toda

bilo je že prepozno. Stroj se je pomaknil še osem metrov, preden je popolnoma obstal. Kolarič pa je bil že pod njim. Glava mu je bila takorekoč odrezana, možgani so se mešali s peskom. Truplo ponesrečenca so odpeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Kolarič zapuščal vdovo in troje nepreskrbljenih otrok. Pri železnici je bil od 23. septembra 1909 v službi.

— **Ponesrečen železničar.** V sredo večer je železniški uslužbenec Franc Gomilkar prižgal luči v dunajskem brzovlaku. Ko je opravil delo, je vlak že odhajal, on pa je skočil z vozečega vlaka in se na glavi tako poškodoval, da so ga morali z rešilnim vozom prepeljati v deželno bolnišnico.

— **»Eine serbische Agentur in Ljubljana«.** »Slovenčeva« denunciacija že rodi sadove. Po graških in dunajskih listih se že raznašajo telegrami o »srbski agenturi v Ljubljani«. Odtod pojdejo seveda v druge nemške liste, pa v ministrstva, pa v kabinete najvišjih faktorjev in kmalu bo »Slovenec« doživel zadovoljščino, da bo po njegovi zaslugi »das verbissene slovenische Völkchen« razvpito povsod za narod veleizdajalcev. Jako plemenit posel, ki ga opravljajo naši klerikalci!

— **Še več železniških nesreč.** V četrtek ponoči je prišel na ljubljanskem kolo-dvoru 29letni železniški delavec Alojzij Jernejc s Tomačevega pod stroj. Imel je na obračalnici nanašati pesek na stroj, ko je na bližnjem tiru obratno vozeč prišel stroj, o katerem je Jernejc mislil, da pride na obračalnico. Stroj pa je zapeljal naravnost po tiru, na katerem je stal Jernejc in ga je podrl. Delavec je zakričal in strojevodja je takoj ustavil. A kolesa tenderja so Jernejcu že odrezala eno nogo popolnoma, drugo pa toliko, da se je komaj še držala. Tudi na hrbtu je dobil težko rano. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je pa kmalu umrl. Zapuščal vdovo in dvoje otrok. — Pred Zalogom je v četrtek večer brzovlak povozil delavca Berčiča, vračajočega se domu, ko se je hotel umakniti prihajajočemu tovornemu vlaku. Tisti hip, ko je odskočil na sosednji tir, je privihral brzovlak, ga podrl in mu odrezal glavo ter obe nogi. — V Litiji je vlak v četrtek povozil nekega potnika.

— **Sodruge zaupnike,** ki so imeli vstopnice za veselico pevskega zbora »Vzajemnosti« v predprodaji, prosimo, da zanesljivo obračunajo do nedelje, 7. t. m. popoldne. Obenem opozarjamo funkcionarje, ki imajo kaj obračunati, da store to tudi gotovo do omenjenega časa.

— **Odsek »Vzajemnosti« za Spodnjo Šiško.** Upravni odbor in cestni zaupniki imajo danes zvečer ob 8. pri Celarcu redni mesečni sestanek.

— **Znana afera na Begunjsčici,** ki je lani silno razburjala javnost in se končala pri ljubljanskem sodišču tako, da je bil Bor-nov lovec Eisenpass obsojen na 10 dni zapora, se je zopet zasukala. Obtoženi lovec se je lani zagovarjal, da je streljal le z namenom, da preplaši ljudi, ki jih je imel za divje lovece. Ker se glava ubitega Rožiča ni našla, se ni moglo konstatirati, če je bil ustreljen, ali če se je v padcu ubil. Izvedenci so izrekli, da se tudi ne more konstatirati, če je bila glava odrezana ali če so jo odgrizle zveri. Sedaj pa se je pod neko skalo nenadoma našla glava ubitega Rožiča. Orožniki so jo odnesli k sodišču v Radovljico. Kakor je slišati, se bo preiskava obnovila. —

pazno. Trkanje se ponavlja. In njegova roka odgovarja z enakim znamenjem. Rešilci prihajajo!

Toda ... Kdaj pridejo do njega? Koliko bo treba odkopati? Ali bo še živ takrat? Kaj če se zruši nanj, na glavo nova plast pa ga ubije? Ali vsaj truplo bodo našli in pošteno pokopali. A morda ... morda ostane vendar še živ ...

Znamenje se približuje — počasi, počasi. Ali minevajo ure ali dnevi? ... V strahu in upu. ... Končno ... žarek ... O Bog, o Bog, le še malo časa, ne zdaj umreti! ... Špranja se širi. Glasovi, človeški glasovi, ki prihajajo reševati človeka ... Široka plast svetlobe se mu zlije čez obraz, tako bleščeča, da mora zamažati in zopet ga obide slabost.

Ko se zaveda, leži na trati, okrog njega ljudje, voda, zdravnik ... Nekaj delajo z njegovimi rokami ... Petru je, da bi skočil na noge in padel na kolena in objemal ljudi in jim poljuboval roke.

— Mirno zdaj, popolnoma mirno! Nič se ne razburjati. Vse bo dobro.

Nosiljko so prinesli in zdaj ga polagajo nanjo. Peter pa jeclja kakor otrok, ki bi se jokal in smejal, jeclja: Vi, Vi, Vi! Ljudje! ...

— Mirno, mirno! Zdaj je vse dobro.

V bolnišnico ga neso, a Petru je kakor da bi bil ostal tam doli človek, ki ga je bil nekdaj poznal, tukaj pa neso novega človeka, ki je še le prišel na svet — — —

jutri zgoditi čudež in napolniti mu robec tako, da bo dovolj za malo bajto in kosček zemlje. Če je bilo mnogo dela, je šel tudi brez počitka v jamo; oč nedeljah si je mislil, da mu ne bo zapisan greh, če gre delat, ko hočejo gospodje. Včasih mu je kdo še očital prekomerno delavnost z ostrimi, namenoma hudimi besedami. Peter se ni zmenil zanje; k večjemu da je prezirljivo odgovoril: »Vsak lahko zase lenobo pase. Kaj mi mar? Vi ne morete pomagati meni, jaz ne Vam. Kaj hočete od mene?« Pa se je obrnil in odšel ...

Tako je bilo tudi, ko so hudi spori s podjetjem razburjali delavce kakor še nikdar prej. Odrpli so se bili novi rovi in premogariji so trdili, da uganja družba iz gole dobičkarje varčnost tako, da je za delavce nevarno v jami. Zahtevali so vsakovrstne reči, za katere se pa Peter ni zmenil. Zjutraj so se prepirali, da jih je bilo slišati v drugo farno. A Peter je gledal v zrak, dokler ni zazvonilo. Potem se je spustil v jamo kakor vsak dan. Na dnu so se delavci razšli. Peter je dvignil svojo svetilko, ogledal stene in tla, pa je začel slačiti suknjo. Naenkrat je nekaj zabobnelo kakor da je treščilo desetkrat obenem, pred očmi se mu je storila tema in bilo mu je, kakor da so ga pograbile nevidne roke in treščile z neznansko silo ob steno. Hotel je še zakričati, pa je omedlel.

Nič ni vedel, kako dolgo je trajalo. Ko se je osvestil, je hotel vstati. A ni se mogel geniti. Na nogah in prsih mu je ležala ogromna teža. In strašna žega ga je mučila.

Prvič v življenju ga je obšel strah. Z levo roko je tipal okrog. Dolgo se ni mogel spomniti, kaj se je zgodilo. Polagoma so se mu zbirale misli. Tisti silni pok ... Pa ta tema ... Zasut je. S prsti je slučajno dotikal steno. Bila je vlažna. Poželjivo si je namočil ustne. Tisti hip mu je šinila v glavo misel: Kaj bo? ... Pomagati si ni mogel nikakor. Ali vedo gori, kaj se je zgodilo? Ali ga pridejo rešiti? ... Misli so se mu podile po glavi. Še nikdar mu niso možgani delovali s tako močjo in s tako naglico ... Kdo pa naj pomaga? Tisti, ki jih je vedno podil od sebe? ... Vsak naj skrbi sam zase! ... Doma je v ruti zavezan denar, privarčen, pristradan denar; a kaj mu pomaga? Njegov denar, a tukaj ne more doseči koščka suhega kruha, kozarca vode! ... Ali se kaj gane? ... Napeto posluša, da mu ne bi moglo uiti, če bi padla pest peska na tla. Nič! ... Sam, sam, zakopan, sam z mislimi, ki žgo in bodejo in trpinčijo hujske od žeje in lakote. Kdo ve kako dolgo je že? In nič se ne gane. Samo misel, ki kljuje, da jo skoraj sliši: Vsak naj skrbi sam zase ... Misel in še nekaj drugega, česar še ne pozna. A polagoma, polagoma spoznava: Blaznost! Strašan krič se mu izvije iz grla in zopet ga reši omedlevica. Zbudi se, moreče misli se vrnejo in ko je najhujsše, zopet omedli. Še dvakrat ... Naenkrat začuje ... trkanje. Enakomerno. Znamenje? ... Gotovo znamenje. Hipoma, kakor da jo vodi neviden duh, najde roka kamen. Uho posluša pazno,

Našla se je tudi Kremenškova puška, katero je Rožič nosil, ko ga je zadela nesreča. Trdi se, da je puška nabita. Rožič torej ni mogel stre-
ljati z njo, kakor se je zagovarjal lovec Eisenpass na obravnavi. Eisenpass ni are-
tiran. Izdal se je sicer nalog, da se prime, on pa je moral izvedeti, kaj mu preti in je pobegnil.

— Utonil je na Vrhnikih dne 1. t. m. topničar J. Mozer z Gališkega, ko se je kopal.

Trst.

— Javen ljudski shod bo v nedeljo dne 7. t. m. ob 10. dopoldne v Delav-
skem Domu ul. Boschetto 5, II. nadstr.
s sledečim dnevnim redom: »Sedanjí poli-
tični položaj in delavstvo.«

Slovenske delavce vabimo, da se ude-
ležijo tega važnega shoda v velikem številu.
Potrebno je, da izpregovore delavci resno
besedo o tisti obstrukciji žalostnega spomina,
ki so jo vršili na Dunaju slovenski poslanci
pod komando klerikalnega generala Sušter-
šiča. Pa če so liberalne stranke tako kratko-
vidne, da ne vidijo brezna, kamor jih hočejo
pahnuti klerikalci, ni treba, da bi bili tako
kratkovidni tudi delavci, katerim so kleri-
kalci v družbi z liberalci itak že preveč ško-
dovali. Torej v nedeljo vsi na shod v Delav-
ski Dom!

— Voditelji narodnega delavstva v
Trstu so bili za slovske razmere že od
svojega rojstva zelo čudna prikazen. O sebi
in o svojih velikih ciljih so pisali toliko, ko-
likor so imeli v narodnem časopisju papirja
na razpolago. Pa česar niso zmogli o sebi
sami napisati, to so napisali o njih naši na-
rodni žurnalisti. Smola pa ostane vendar le
smola in tako se je prav kmalu izvedelo, da
niti sami ne vedo kaj hočejo. Sedaj so pa
pokazali, da ne poznajo niti pogodb, po ka-
terih delajo delavci v posameznih tovarnah
in delavnicah. Zgodilo se je tole: V tržaških
glavnih skladiščih je bilo sedaj gotovo šte-
vilo provizoričnih delavcev stalno namešče-
nih. Stalno nameščeni so bili seveda najsta-
rejši delavci. Starejši delavci so pa po ve-
čini socialni demokratje. Ne bomo sedaj opi-
sovali, zakaj da je položaj tak. Konstatiramo
samo dejstvo, da delavec samo toliko časa
ni naš pristaš, dokler ne začuti, da je od ka-
pitalista izkoriščen. Da se zave tega izko-
riščanja, je seveda treba nekoliko časa. V
tem predhodnem času je delavec ali sploh
apatičen napram vsaki organizaciji, ali pa član
kake narodne ali krščansko-socialne organi-
zacije. V Trstu n. pr. je neko mizerno šte-
vilo takih delavcev pri N. D. O. Mi tedaj
nismo krivi, ako so skoro vsi starejši delavci
pri nas organizirani in tudi nismo krivi, ako
je povsod deloma pravična navada, da se
stabilizirajo najprej starejši delavci. Ampak
zaradi tega, ker so bili stabilizirani starejši
po večini socialno demokratični delavci, so
razširili voditelji N. D. O. vest, da vodstvo
glavnih skladišč podpira naše delavce in so
šli zaradi tega k omenjenemu vodstvu pro-
testirat. Seveda so naredili tudi pri tem na-
vadno škodo svojim delavcem. Kako? Na
zelo enostaven način in zaradi nepoznanja
pogojev, pod katerimi delajo delavci v glav-
nih skladiščih. Vodstvo glavnih skladišč je
voditeljem N. D. O. dokazalo, da je postop-
alo pravično. Med tistimi delavci pa, ki so
jih voditelji N. D. O. predložili za stabiliza-
cijo, sta bila tudi dva stara delavca, ki sta
se svoj čas na delu poškodovala. Kakor na-
vadno je bilo tudi tema dvema naloženo
lahko delo, toda mesto kakor drugi taki
poškodovanci, ki dobivajo po 3-60 K dnevne
plače, sta dobila po 4 K. na dan. In ko sta
bila po voditeljih N. D. O. predložena za
stabilizacijo, je vodstvo glavnih skladišč raz-
videlo, da dobivata več plače kakor bi jima
sicer šlo po predpisih, pa se jima je znižala
plača na navadne 3-60 K na dan. Tako iz-
gubita ta dva delavca zaradi nerodnosti in
nevednosti voditeljev N. D. O. vsak po 146
kron na leto, skupaj tedaj 292 kron.

— Tržaška »Edinost« se je s svojim
čenčanjem o izletu ljubljanskih in goriških
sodrugov tako zaletela, da si ni vedela več
drugače pomagati kakor s kanonom. S tem
je primarširala ta teden. V neki notici, o
kateri pravi, da jo je posnela iz pisma, ki
ga je pisal neki ljubljanski »socialist« svo-
jemu prijatelju v Trst, pripoveduje, da se baje
pritožuje omenjeni »socialist«, da niso bili
ljubljanjski gostje ob svojem prihodu v Trst
tako pristržno sprejeti, kakor se je to priča-
kovalo, ker je bilo na kolodvoru le par oseb
in še tisti da so bili večinoma vsi člani »Nar-

delavske organizacije«, ki so prišli iz rado-
vednosti gledat, kako sprejemajo tržaški so-
cialisti svoje sodruge. Torej tako! Zdaj pa
vprašam jaz tega »socialista«, kdo ga je
sprejel ob njegovem prihodu v Trst? Kdo
ga je pozdravil v »Delavskem domu« itd.?
So bili to vsi člani »Nar. del. org.«? Ali je
tudi njihova godba korakala pred velikansko
množico iz kolodvora do »Delavskega doma«.
Na ta način so torej tudi člani te organiza-
cije že postali socialisti. Tudi to bo mogoče,
ker so se že večkrat prepirali, da ne mo-
rejo enega koraka iz hiše napraviti brez njih.
Nadalje se omenjeni »socialist« pritožuje, da
se je v Trstu govoril le njemu neumljiv jezik
— italijanski. No, je pač tako, da govore
tržaški Italijani italijansko, kakor menda ljub-
ljanski Slovenci slovensko. In to bi »socialist«,
če ne čita same »Edinosti«, že davno lahko
vedel. No, mi tržaški sodrugi, smo govorili
z vsakim slovensko in smo vsakemu ustregli,
kar smo le mogli, le v slovenskem jeziku.
Toda dotičnega »socialista« bi radi poslali
v tržaški »Narodni dom«, da bi se tam pre-
pričal, kako se govori slovenski. Slišal bi
tudi tam italijansko, celo tudi nemško govo-
riti. Sicer pa moramo biti ponosni, da so se
italijanski sodrugi v tako velikem številu
udeležili celega sprejema. Najlepši pa je tisti
odstavek, kjer omenjeni »socialist« citira,
kako je bila povsod klaverna udeležba, mej
tem, ko nam je ves Trst priča, da je bilo
okoli 9 do 10 tisoč ljudi. Tudi na popoldan-
ski veselici se mu je zdela premajhna ude-
ležba, za katero pravi, da so tudi tam prišli
sami radovedneži, ki so bili o vsem sprejemu
tako radovedni. Ljubi moj socialist! Tisti,
katere imenuješ radovedneže, so bili — po
mojem mnenju — le špijoni, ki so menda
iskali gradiva za svojo tetko »Edinost«, a
so ga zelo malo našli. Še tisto, kar je že
priobčilo, je vse sama laž in nič resnice. Med
tiste radovedneže spada tudi ti! Sicer se pa
ne čudimo tebi, ampak gospodom okoli »E-
dinosti«, ki take nesmiselnosti priobčujejo v
svoj »politični« dnevnik. Končno se še sme-
šiš, ko pišeš svojemu prijatelju, da ti je žal,
ker si šel v Trst, a mesto da ti se je do-
padlo. Torej, če ti se je mesto dopadlo, po-
tem ti ne more več za nič biti žal. Vsaj si
videl Trst! Zdaj tudi vemo, da prihajajo
ljudje na veselice in prireditve le — iz ra-
dovednosti.

(Nam pa se zdi še najbolj verjetno, da
tistega pisma sploh ni na svetu, ampak da
si ga je izmislila klaverna iznajdljivost tetke
same. Op. ured.)

Štajersko.

— Občina Trbovlje se ima povzdigniti
v trg. Trboveljska občina šteje danes nad
1200 prebivalcev.

— Veliko vrtno veselico priredi Splošno
pravovarstveno in strokovno društvo železni-
čarjev na Pragerskem v prostorih gosp. F.
Poschanko v nedeljo dne 7. avgusta 1910.
Spored je sledeči: 1. Petje. 2. Slavnostni
govor. 3. Igra »Berite Novice«. 4. Ribji lov.
5. Prosta zabava in ples. Začetek ob 4. po-
poldne. Vstopnina 30 vin. za osebo. Čisti
dobiček je namenjen društveni blagajni za
nakup biblioteke. Na obilno udeležbo vabi
odbor.

»Schutzengel« in otroški vrtec v Spodnji Šiški.

Občinski odbor v Spodnji Šiški je do-
volil društvu »Schutzengel« enkratno pod-
poro v znesku 50 kron. O tem je neki ano-
nimus poročal v »Jutru« z dodatkom, da je
otroški vrtec omenjenega društva pripravnica
za šulferajnsko šolo in da je socialni demo-
krat Klemenčič toplo priporočal prošnjo,
vsled česar se je zavodu dovolila podpora.
Dopisnik se pravi, da so se radi tega zvišale
občinske doklade od 19 na 24 odstotkov.

Pravo sliko o plemenitem dopisniku si
bodo čitatelji lahko napravili, če na kratko
povemo resnico.

Na sejni obč. odbora dne 7. julija se je
poleg drugih obravnavala tudi prošnja dru-
stva »Schutzengel« za podporo. Društvo, ka-
teremu je na čelu grofica Auersperg, vzdržuje
otroški vrtec in ker ni v Šiški nobenega dru-
zega takega zavoda, pošiljajo vanj svoje
otroke starši brez razlike narodnosti in po-
litičnega mišljenja. O kakšnem toplem pri-
poročilu prošnje se sploh ne more govoriti.
Klemenčič pa je dejal to: »Zavod, ki prosi
za podporo, je klerikalen; to mi je znano.
In če bi bilo v Šiški na kak drug način po-
skrbljeno za otroke, da na vsak način glasov-
al proti podpori. Danes je pa to edini otroš-
ki vrtec in ga obiskujejo otroci klerikalnih,
liberalnih in socialnodemokratičnih staršev.
Da bi se tam učili kaj slabega, nisem slišal
in zato ne bom ugovarjal, če se da društvu
enkratna podpora...« Zneska sploh ni do-
ločil Klemenčič, ampak ga je predlagal drug
odbornik. Pač pa je Klemenčič predlagal,
naj občina do jeseni ustanovi svoj otroški

vrtec in je utemeljil predlog tako: »Znano
je, da pripravljajo nemški Schulverein novo
petrazredno ljudsko šolo, s katero bo gotovo
združen tudi otroški vrtec. Kamor pa bodo
otroci hodili v vrtec, tja pojdejo najbrže tudi
v šolo. Če se hočejo preprečiti posledice, je
torej potrebno, da ustanovi občina sama svoj
vrtec...«

Mislimo, da je to dovolj jasno in ome-
nimo naj le, da je bil predlog soglasno
sprejet.

Ampak vprašali bi značajnega Jutrovega
dopisnika nekaj drugega. Kje pa je bil — če
je obč. odbornik — takrat, ko je Klemenčič
vložil svoj predlog in ko se je glasovalo o
njem? Zakaj se pa takrat ni oglasil? Če je
pa junak še le po seji pripovedoval historijo
kakšnemu pajdašu, ki jo je potem spravil v
list, zakaj mu pa ni dejal: Veš, prijatelj,
stvar je bila sprejeta brez ugovora in jaz sam
nisem bil mož, da bi bil ugovarjal?

Dopisnik modruje, da je Schutzengel
nemška pripravnica za šulferajnsko šolo.
Jagnje božje, ki varuješ slovensko mladino
germanizacije in si rešitelj narodnega propa-
da v Spodnji Šiški — morda si s svojim do-
pisom celo dosegel, da se šulferajnska šola
ne odpre? Ampak kje, narodni stražar, si
bil, ko je grofica Auersperg odprla svoj
otroški vrtec? Kaj tvojega rojstva kosti tak-
rat ni bilo na svetu? Če nisi tako zelen, pa
popraskaj nekoliko svoj spomin. Takrat so
liberalni časopisi že govorili o germanizaciji
in pozivali vse oblasti, naj zaprečijo namen.
Zakaj pa nisi takrat svetoval, da naj občina
ustanovi vrtec, pa bi bili starši rajši pošil-
jali otroke zastoj v slovenski zavod kakor
h grofici za plačilo?

Kaj pa je bilo leta 1902? Takrat je
soc. dem. predlagal, naj se občinska šola
razširi v osemrazrednico. Predlog je bil so-
glasno sprejet, a potem se je zavlačil pet
let. Med tem pa je Schulverein postavil svojo
šolo in dobil slovenske otroke, ker ni bilo
primerne slovenske šole. Tako, junak, ste
narodno navdušeni v Spodnji Šiški.

Kar se tiče občinskih doklad, je pa stvar
taka. Če bi sedanji obč. odbor hotel popra-
viti vse kozolce, kar jih je prekučnil prejšnji
narodno nazadnjaški, bi komaj zadostovalo
50 odstotkov, ne pa 24. Davkoplačevalci v
Šiški so lahko ponosni na prejšnje odbore.
Bogatinom so mašili denar v žep, davkopla-
čevalcem so ga pa vlekli iz žepa. Tako bo
n. pr. Knezova ulica gotovo stala več kakor
50 kron. Zaradi 50 kron za otroke se za-
bavlja: o takih stroških, ki so jih povzročili
narodni reševalci, se pa molči.

V zadevi otroškega vrtca itak boli do-
pisuna največ to, da je predlagal ustanovi-
tev socialni demokrat. A zakaj niso storili
tega sami, ko so odločevali v Šiški? Sedaj
upamo, da ne ostane sklep le na papirju,
ampak da se vrtec res ustanovi, poremu pa
ne bo treba podpirati privatnega zavoda.
Amen.

Dnevne vesti.

O dvoboju ima načrt novega kazen-
skega zakona nove določbe. Doslej je bil v
kaz. zakonu za dvoboj poseben paragraf,
158. To se ima izpremeniti in dvoboj soditi
kot nameravan napad na telesno varnost ali
življenje. Nasprotniki dvoboja so želeli, da bi
se dvoboj sploh ne kvalificiral kot poseben
zločin, ampak kot težka telesna poškodba
ali uboj. Načrt pa ni ugodil tej zahtevi in
predlaga lažje kazni, tudi globe. Popolnoma
pa prizanaša načrt dijaškim »menzuram«, češ
da je to le šport, v katerem ni niti toliko
nevarnosti kolikor v žoganju. Da so te »men-
zure« vzgoja za tepež, je morda avtorjem
načrta neznano.

V beočinski tovarni za cement (v Sla-
voniji) je zadnjo soboto eksplodiral kotel in
razrušil še tri druge kotle. Posledice so bile
strašne; 15 ljudi je bilo takoj mrtvih, 5
smrtno, 28 težko ranjenih. Kakor čitamo v
»Slob. Riječi«, je bil kotel že počen, vendar
ga je družba rabila dalje, ker se jej je zdela
škodna denarja. No, kapitalistnemu podjetju
se mora priznati, da ni brezskrbno. Takoj
po nesreči je potolažilo — ne morda vdov
in sirot — ampak svoje akcionarje in odje-
malce, češ delo ne bo zaostalo vsled te ne-
sreče, ker se bo pa tembolj intenzivno de-
lalo v drugi beočinski in pa v zsolnavski
tovarni. Po ceni je življenje delavcev v ka-
pitalistni družbi!

— Lažnivi »Slovenec«, ki laže seveda
izključno na katoliški podlagi, je pred krat-
kim objavil neko statistiko o španskih samo-
stanih, s katero je priplezal na vrhunec ne-
sravnosti. Da se klerikalni list nič ne ženira,
če mu kaže reči belo namesto črno, je že
stara reč. Težko pa bi se zdela komu ver-
jetno, da bi se upal kar javno falsificirati
statistiko. Ampak pobožnemu trobilu je tudi
to vseeno. Misli si: »Tisti ki nam verjamejo
so itak tepci, pa nam bodo verjeli tudi če
jim pravimo, da nas je sv. Anton osebo
obiskal v Katoliški Tiskarni«. Pa so sfabri-

cirali statistiko za svoje potrebe, po kateri
bi bil človek mislil, da je menih na Špan-
skem tako redka prikazen kakor bela vrana.
Ampak kako je v resnici? Po uradnem štetju
iz leta 1908. — torej iz dobe, ko so vladali
klerikalci sami! — je bilo v pokrajini Bar-
celona 480, Madrid 229, Lerida 116, Tara-
gona 153, Gerona 146, Alava 55, Guipuziva
112, Biskaja 124, Navara 117, Avila 44,
Burgos 98, Santander 86, Murcia 89, Alba-
cete 35, Sevilja 169, Huelva 29, Hadis 150,
Kordova 105, Granada 90, Malaga 86, Jaen
89, Almeria 32, Bajados 73, Kaseres 53, Ko-
runja 57, Orense 31, Soria 28, Segovia 41,
Logrona 66, Samora 48, Leon 54, Salaman-
ka 67, Valadolid 96, Palencia 53, Toledo
96, Kuensa 41, Cjudad Real 49, Guadalhara
43, Saragosa 112, Ternel 48, Hueska 63,
Kasteljon 68, Valencia 167, Alikante 92,
Pontevedra 43, Lugo 38, Oriedo 60, na bo-
learskih otokih 164, na kanarskih otokih 42
samostanov. Štetj niso samostani v Fer-
nando Po in v španski Afriki. Moških in žen-
skih kloštrov je torej na Španskem štiristoč-
tristotrideseet... Če to ni hujše od kobilic!

Delavsko gibanje.

— Nova oblika »Rdečega Prapora«
zelo ugaja vsem sodrugom na Goriškem. Vsi
se laskavo izražajo o novem Praporu. Z naše
strani bi le omenjali, da ne zadostuje po-
hvala, ampak sodrugi morajo tudi agitirati
in pridobivati listu novih naročnikov. Čim
več bo list imel naročnikov, tem lepši bo.
Zatorej sodrugi, na delo za »Rdeči Prapor«!

Tudi v virmberški deželni zbor so
si socialni demokratje priborili pri ožji vo-
litvi v okraju Welzheim nov mandat. Pri
prvi volitvi dne 15. julija so dobili socialni
demokratje 1000 glasov, svobodomiselnici 770,
nacionalni liberalci 597, agrarci 602, kleri-
kalci 94. Svobodomiselnici so upali, da zma-
gajo pri ožji volitvi s pomočjo nacionalnih
liberalcev. Toda v petek so dobili pač 1200
glasov, ali socialni demokratje so jih dosegli
1448; agrarni glasovi so se pomnožili na
1079, toda za ožjo volitev sploh niso prišli
več v poštev.

Socialni demokratje v Budimpešti so
v nedeljo priredili veliko demonstracijo proti
oderuštvo, ki ga uganjajo hišni posestniki.
Demonstrativnega spreveda se je udeležilo
10.000 oseb. Na Garayevem trgu je bil po-
tem shod. Sprejela se je resolucija, ki zahteva
od občine resne korake zoper najemniško
draginjo; če se ne ukrene kmalu kaj resnega,
hočejo delavci ustaviti plačevanje najemščine.

Propadajoča socialna demokracija.
Na Nemškem je pridobila socialno demokra-
tična stranka v soboto zopet en mandat,
tako da je sedaj 50 socialnih demokratov v
nemškem državnem zboru. Nadomestna vo-
litev je bila v okraju Cannstatt Ludwigsburg.
Nacionalni kandidat tovarnar Ottinger je
dobil 9528, agrarec Wolff 4930, socialni de-
mokrat Keil pa 18.705 glasov, torej 4247
nad absolutno večino. Leta 1881 je bilo v
tem okraju 100, leta 1884 še le 600 socia-
lističnih glasov. — Vsaka nadomestna volitev
je prinesla socialno demokratični stranki na
Nemškem zadnja leta uspeh. Tako »propa-
dajo« rdečkarji.

? I ?	Najboljša ura sedanjosti
I K O	Zlata, srebrna, tula, nikel-
? O ?	nasta in jeklena se dobi
	samo pri
H. Suttner,	
Ljubljana, Mestni trg	
Lastna tovarna ur v Švici.	
Tovarniška varstvena znamka	
IKO	? I ?
	I K O
	? O ?

KONCERTI

Slovenske filharmonije
se vrše do 15. septembra
vsak dan
v hotelu »Tivoli«.

Začetek ob nedeljah in praznikih ob pol 10
dopoldne, 3. popoldne in 7. zvečer.
Ob delavnikih ob 3. popoldne in 7. zvečer.
14-7 Vstopnina vselej prosta.

Ustanovljeno 1847.

Ustanovljeno 1847.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7. LJUBLJANA Turjaški trg št. 7.

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone za gosposke sobe.
Preproge, zastorji, modroci na zmeti, žimnati modroci, otroški vozički i. t. d.
Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Čez

ga ni!

Po njem ti jed diši,
Želodec ne boleha
in glava ne boli!

Zahtevajte izrečno „FLORIAN“!

Zavračajte ponaredbe!

Ljudska kakovost liter K 2.40
Kabinetna kakovost . . . 4.80

Naslov za naročila: „FRORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Kavarna

„Unione v Trstu“

ulica Caserma in Torre Blanca
se priporoča.

Prod rabo.

kar prinaša uspeha in srečo.

Tak čudotvorni učinek ima

„Kola-Dulc“

najboljša naravna hrana za možgane in živce.

Razpoloženje, mišljenje, delovanje, kakor tudi vsak gibljaj našega telesa je odvisen od možgan.

Oslabljenje, glavobol, slabosti, onemoglost, slabost živcev, kakor tudi splošna slabost telesa, so znamenje nedostajanja življenjske sile.

Hočete-li se trajno čutiti zdrave in sveže, z jasno glavo, zdravim razumom in dobrim spominom, hočete-li delo in vse žalosti smatrati za zabavo, uživajte „Kola-Dulc“. Ta pomladi in izboljša kri, da tako zopet moč in življenje ter vpliva na celo telo blagodejno.

„Kola-Dulc“ povzroča veselje do življenja in moč k poklicu,

povzroča tudi, da se človek čuti mladega, zdravega in delavnega, kar prinaša uspeha in srečo. — Če uživate nekaj časa „Kola-Dulc“ vsak dan, postanejo Vaši živci močnejši, vsaka slabost izgine, in vsled močnega učinka se boste čutili zdrave in močne.

„Kola“ priporočajo zdravniki celega sveta ter ga rabijo v bolnicah, kakor tudi v vseh zavodih za zdravljenje živcev.

Zahtevajte „Kola-Dulc“ zastonj!

Zdaj se Vam ponuja ugodna priložnost za ojačenje živcev. Ne odlašajte in pošite mi dopisnico s svojim natančnim naslovom, na kar Vam pošljem z obratno pošto eno dozo „Kola-Dulc“ zastonj in poštne prosto.

Ta doza je dovolj velika, torej zadošča, da se Vam po zaužitju olajša in da se morete sami prepričati o njegovi čudotvorni moči. — Če Vam ugaja, lahko naročite potem več. Pišite pa takoj predno pozabite.

Generalna zaloga: MAKS DULTZ, Budimpešta VII., odd. 540, Tabakgasse 29.

Po rabi.

Častiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

52—18

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso

z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

Posestnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri Št. Petru na Krasu.

Redka priložnost!

Tovarna, ki jo je uničil požar, mi je prepustila celo zalogo rešenega blaga t. j. več tisoč krasnih, težkih

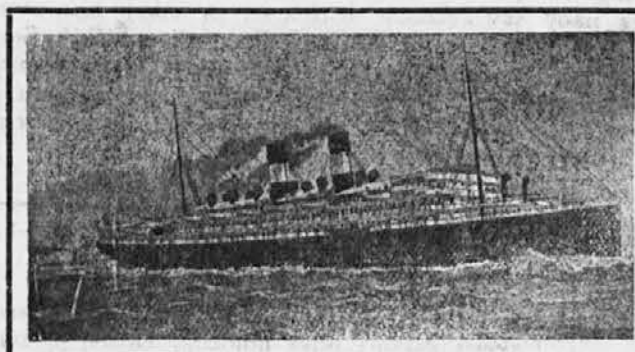
flanelnih odej

v vseh najnovejših in najkrasnejših vzorcih, ki imajo neznatne, malo vidne madeže od vode. Te odeje so za vsako boljšo družino za pokrivanje postelj in oseb, so jako tople, mehke in trpežne, 190 cm. dolge, 135 cm. široke. Razpošiljam proti povzetju

3 kose krasnih težkih flanel. odej za 9 K v različnih modnih barvah in vzorcih.

4 odeje za hišno gospodarstvo za 10 K. Vsakdo, ki naroči to blago je gotovo zadovoljen.

Oton Bekera, c. kr. nadstražnik v. p. v Nachodu na Češkem.

Potniki v severno in južno Ameriko
52—31 vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

AVSTRO-AMERIKANA

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električno razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, postelje, kopeli i. t. d.

Odhod parnikov: V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni. Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško: SIMON KMETETZ, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Edina

je

najokusnejši

in edino

pristni domači izdelek

Kmečko-delavska gospodarska zadruga
Dobravlj - pošta sv. Križ, Goriško - Dobravlj
priporoča svojo

bogato zalogo izbornih vin.

V Ljubljani ima zalogo v Vodmatu „pri Mraku“ Po cenah je vprašati v prodajalni „Konsumnega društva za Ljubljano in okolico“, Vodmat, Bohoričeva ulica